Trafikutskottets betänkande 1986/87:10

om kommunal parkeringsövervakning (prop. 1986/87:51)

TU
1986/87:10

Sammanfattning

I proposition 1986/87:51 läggs förslag fram om en lag om kommunal parkeringsövervakning, som den 1 mars 1987 skall ersätta lagen (1964:321) om kommunal trafikövervakning. Genom den nya lagen skall kommunerna få rätt att själva besluta om kommunal parkeringsövervakning och få möjlighet att anlita utomstående som parkeringsvakter. Vidare föreslås härtill anslutande ändringar i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift.

I en vpk-motion yrkas att propositionen skall avslås och att riksdagen skall uttala att det är mindre lämpligt att överlämna förvaltningsuppgifter från kommuner till enskilda och privata företag.

Utskottet tillstyrker propositionsförslagen och avstyrker motionen. Häremot reserverar sig vpk-ledamoten.

Propositionen

I proposition 1986/87:51 om kommunal parkeringsövervakning föreslår regeringen (civildepartementet) att riksdagen antar inom civildepartementet upprättade förslag till

1. en lag om kommunal parkeringsövervakning,
2. en lag om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift.

Lagförslagen har tagits in som *bilaga* till betänkandet.

Motionen

1986/87:T108 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar avslå proposition 1986/87:51 om kommunal parkeringsövervakning,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna det mindre lämpliga i att lämna över förvaltningsuppgifter från kommunerna till enskilda och privatföretag.

1 *Riksdagen 1986/87. 15 saml. Nr 10*

Bakgrund

Trafikövervakningen, som utgör ett led i övervakningen av den allmänna ordningen och säkerheten, är enligt 2 § polislagen (1984:387) en uppgift för polisen.

Enligt lagen (1964:321) om kommunal trafikövervakning kan emellertid länsstyrelsen under vissa förutsättningar besluta att en kommun själv skall ha hand om en del av trafikövervakningen i kommunen, nämligen såvitt gäller övervakning av efterlevnaden av föreskrifter rörande parkering eller stannande av fordon (parkeringsövervakning). I förordningen (1978:578) om kommunal trafikövervakning har meddelats närmare bestämmelser om personal som fullgör övervakning enligt lagen och som i förordningen benämns trafikövervakare.

I kommun som har hand om parkeringsövervakningen tillfaller felparkeringsavgift enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift kommunen.

I slutet av år 1985 hade 95 av landets 284 kommuner hand om parkeringsövervakningen.

I några kommuner förekommer det enligt propositionen att den kommunala parkeringsövervakningen fullgörs med personal som inte är anställd hos kommunen utan hos en annan kommun. Det förekommer också att kommuner anlitar personal hos enskilda bevakningsföretag.

Då trafikövervakare i sin tjänsteutövning har förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning krävs emellertid stöd i lag för att sådana förvaltningsuppgifter skall kunna lämnas över åt bolag eller enskilda individer m. fl. Enligt 11 kap. 6 § tredje stycket regeringsformen kan förvaltningsuppgift överlämnas till bolag, förening, samfällighet, stiftelse eller enskild individ, men om uppgiften innefattar myndighetsutövning skall det ske med stöd av lag.

Svenska kommunförbundet har i en skrivelse till civildepartementet den 15 november 1985 hemställt bl. a. att regeringen tar initiativ till en lagändring som innebär att parkeringsövervakningen får utföras med personal som inte är anställd hos kommunen. Skrivelsen har remissbehandlats.

Propositionens förslag

Efter samråd med justitie- och kommunikationsministrarna tar civilministern i propositionen upp frågan om möjligheterna för kommunerna att — utan att anställa utomstående — anlita sådana för parkeringsövervakning, m. m.

Civilministern föreslår därvid att kommun själv — i stället för som för närvarande länsstyrelsen — skall få besluta om att svara för parkeringsövervakningen i kommunen och att kommun till parkeringsvakt — som föreslås bli tjänstebenämningen i fortsättningen — skall få förordna arbetstagare hos kommunen, hos annan kommun eller hos bevakningsföretag som omfattas av lagen (1974:191) om bevakningsföretag.

Då 1964 års lag om kommunal trafikövervakning enligt civilministern behöver omarbetas i både språkligt och redaktionellt hänseende föreslår han att bestämmelserna i ämnet tas in i en ny lag om kommunal parkeringsöver-

vakning, som den 1 mars 1987 skall ersätta 1964 års lag.

Vissa följdändringar i anslutning till vad civilministern sålunda har förordat föreslår han i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift.

Med hänsyn till att det i 8 kap. 3 § regeringsformen är föreskrivet att föreskrifter om förhållandet mellan enskilda och det allmänna, som gäller åligganden för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden, skall meddelas genom lag föreslår civilministern vidare att i 5 § lagen om felparkeringsavgift — och inte såsom för närvarande i förordningen (1978:578) om kommunal trafikövervakning — skall ingå bestämmelser om rätt för parkeringsvakt att låta bli att meddela parkeringsanmärkning, när det gäller överträdelse som framstår som obetydlig. För tydlighetens skull föreslås vidare att 5 § kompletteras med en hänvisning till föreskrifter i polislagen (1984:387) om rätt för polisman att lämna rapporteftergift.

Motionens förslag

I motion T108 (vpk) anförs bl. a. att de krav som ligger bakom propositionen knappast har tvingats fram av allmänheten eller av enskilda trafikanter utan snarare är ett steg som ytterligare banar väg för de privata bevakningsföretagens utbredning. I stället borde enligt motionärerna en breddning ske när det gäller de lokala myndigheternas och trafikövervakarnas arbetsuppgifter så att t. ex. trafikövervakarnas status ökar i förhållande till i dag. Motionärerna framhåller vidare att de i stort kan instämma med Svenska kommunalarbetareförbundet då detta i yttrande över Kommunförbundets framställning framhöll att det allmänt har uppfattats som en garanti för rättssäkerhet och lika behandling av trafikanterna att trafikövervakningen utförs av den kommunala myndigheten själv och att det är viktigt att allmänhetens/trafikanternas förtroende för rättssäkerhet och lika behandling upprätthålls. Motionärerna begär att riksdagen skall avslå propositionen samt som sin mening ge regeringen till känna att det är mindre lämpligt att lämna över förvaltningsuppgifter från kommunerna till enskilda och privatföretag.

Utskottet

Remissinstanserna i ärendet vitsordar allmänt att framför allt mindre och medelstora kommuner har problem med att kunna anställa ett för parkeringsövervakningen lämpligt antal trafikövervakare. Enligt utskottets mening torde, såsom civilministern framhåller, tre lösningar ligga närmast till hands att överväga vid problem för kommun att anlita personal för parkeringsövervakning.

För det första kan kommuner som har hand om övervakningen samverka med varandra så att de bildar kommunalförbund för uppgiften i fråga. För sådan kommunal samverkan krävs inte någon ändring av de nuvarande lagbestämmelserna. För det andra kan man tänka sig att en parkeringsövervakande kommun anlitar kommunal personal från en grannkommun eller annan kommun för uppgiften. En uttrycklig rätt till detta ges i den föreslagna

nya lagen om kommunal parkeringsövervakning. För det tredje kan en lösning på problemet vara att kommunerna som trafikövervakare/parkeringsvakter anlitar inte bara andra kommuners personal utan också personal hos enskilda företag.

Enligt utskottets mening torde parkeringsövervakning vara en uppgift som är väl lämpad att utövas av personal hos bevakningsföretag. Så sker redan i betydande omfattning, när det gäller övervakning av parkering på tomtmark. Civilministern framhåller att även praktiska fördelar finns med parkeringsövervakning genom personal hos bevakningsföretag. Bevakningsföretag står under offentlig kontroll. Enligt lagen (1974:191) om bevakningsföretag krävs sålunda tillstånd (auktorisation), som meddelas av länsstyrelsen, för verksamheten. Vidare skall personalen vara godkänd av länsstyrelsen och företagen stå under länsstyrelsens tillsyn. Mot nu nämnd bakgrund anser utskottet att — såsom föreslås i propositionen — arbetstagare hos bevakningsföretag som omfattas av lagen om bevakningsföretag skall kunna få förordnas till parkeringsvakter. Såsom därvid understryks skall kommun, även när den anlitar utomstående som parkeringsvakter, bibehålla ansvaret för verksamheten, och alla parkeringsvakter skall i sin tjänsteutövning vara direkt underställda den parkeringsövervakande kommunen.

Utskottet har således inte något att erinra mot att utomstående anlitas som parkeringsvakter. Förslagen i övrigt i propositionen har inte heller föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet avvisar härmed de i motionen framförda invändningarna mot propositionens förslag.

Utformningen av lagförslagen föranleder inte någon erinran från utskottets sida. Utskottet tillstyrker således att riksdagen antar desamma och avslår motionsyrkandet om avslag på propositionen.

Någon anledning för riksdagen att i anslutning till behandlingen av frågan om organisationen av kommunal parkeringsövervakning ta upp den större frågan om överlåtelse av förvaltningsuppgifter från kommuner till enskilda och privatföretag finns enligt utskottets mening inte. Utskottet avstyrker därmed motionen även i återstående del.

Utskottet hemställer

1. beträffande *lagförslagen*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1986/87:51 och med avslag på motion 1986/87:T108 (vpk) yrkande 1 antar de inom civildepartementet upprättade och i bilaga till detta betänkande redovisade förslagen till

a) lag om kommunal parkeringsövervakning,

b) lag om ändring i lagen (1976:206) om felparkeringsavgift,

2. beträffande *överlämnande av förvaltningsuppgifter*

att riksdagen avslår motion 1986/87:T108 (vpk) yrkande 2.

Stockholm den 4 december 1986

På trafikutskottets vägnar

Kurt Hugosson

Närvarande: Kurt Hugosson (s), Rolf Clarkson (m), Olle Östrand (s), Per Stenmarck (m), Rune Johansson (s), Hugo Bergdahl (fp), Görel Bohlin (m), Sten-Ove Sundström (s), Agne Hansson (c), Viola Claesson (vpk), Ingrid Andersson (s), Yngve Wernersson (s), Ingrid Hasselström Nyvall (fp), Bo Nilsson (s) och Marianne Jönsson (c).

Reservation

Viola Claesson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Remissinstanserna i" och på s. 4 slutar med "återstående del" bort ersättas med text av följande lydelse:

Utskottet vill — liksom Svenska kommunalarbetareförbundet gör i yttrande över Kommunförbundets framställning — framhålla att den kommunala trafikövervakningen/parkeringsregleringen är ett viktigt instrument för att åstadkomma säkerhet och framkomlighet i trafiken. Den är även viktig för en effektiv renhållning och ett effektivt gatuunderhåll liksom ett trafikpolitiskt styrmedel. Ansvaret för trafikövervakningen på allmänna gator m. m. har också hittills ansetts som en självklar kommunal angelägenhet.

Att trafikövervakningen utförs av den kommunala myndigheten själv har allmänt uppfattats som en garanti för rättssäkerhet och lika behandling av trafikanterna. Detta synsätt återspeglas också i berörd lagstiftning.

Genom planering, organisation och viss flexibilitet bör kommunerna kunna klara att möta säsongbetonade trafikövervakningsbehov liksom övervakningsproblem som kan uppstå i samband med olika engagemang, semestrar och sjukdom.

En enkätundersökning som kommunalarbetareförbundet gjorde år 1984 bland förbundets lokalavdelningar visade också att endast i fyra avdelningar eller sammanlagt i sju kommuner det fanns eller fördes diskussioner om att lägga ut delar av trafikövervakningen på entreprenad. Detta tyder på att både behovet och viljan att i kommunerna överföra trafikövervakningsuppgifter på entreprenad var ytterst begränsade.

Ett bättre sätt att klara trafikövervakningen än att anlita utomstående härför är att — såsom framhålls i motionen — de lokala myndigheterna och trafikövervakarna får breddade uppgifter inom trafikövervakningen.

Utskottet kan således inte tillstyrka propositionen, utan den bör — såsom föreslås i motionen — avslås.

Såsom vidare föreslås i motionen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna att det är mindre lämpligt att lämna över förvaltningsuppgifter från kommunerna till enskilda och privatföretag.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *lagförslagen*

att riksdagen med bifall till motion 1986/87:T108 (vpk) yrkande 1 avslår regeringens förslag i proposition 1986/87:51.

2. beträffande *överlämnande av förvaltningsuppgifter*
att riksdagen med bifall till motion 1986/87:T108 (vpk) yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna det mindre lämpliga i att lämna över förvaltningsuppgifter från kommunerna till enskilda och privatföretag.

Propositionens lagförslag

1 Förslag till

Lag om kommunal parkeringsövervakning

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § Med parkeringsövervakning avses i denna lag övervakning av efterlevnaden av sådana föreskrifter om parkering eller stannande av fordon som omfattas av ett förordnande enligt 1 § lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift.

Beslut om kommunal parkeringsövervakning

2 § Om det för parkeringsövervakningen i en kommun behövs parkeringsvakter, får kommunen besluta att den själv skall svara för övervakningen.

I beslutet skall anges det område som parkeringsövervakningen skall omfatta och det minsta antal parkeringsvakter som behövs där.

3 § Kommunen skall underrätta polismyndigheten i orten om beslut enligt 2 § och om ändringar i sådana beslut.

Samråd

4 § Kommunen skall samråda med polismyndigheten i orten om den allmänna inriktningen och omfattningen av parkeringsövervakningen.

Samråd skall också ske, om polismyndigheten begär det med anledning av en händelse som beräknas kräva särskilda insatser i fråga om parkeringsövervakning.

Personal

5 § Parkeringsövervakningen skall fullgöras av parkeringsvakter som har genomgått lämplig utbildning för uppgiften.

Föreskrifter om personalens utbildning och utrustning meddelas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

6 § Parkeringsvakter förordnas av kommunen.

Till parkeringsvakter får förordnas arbetstagare hos kommunen, hos andra kommuner eller hos bevakningsföretag som omfattas av lagen (1974: 191) om bevakningsföretag.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1987, då lagen (1964: 321) om kommunal trafikövervakning skall upphöra att gälla.

Lag om ändring i lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift

Härigenom föreskrivs att 5 och 16 §§ lagen (1976: 206) om felparkeringsavgift[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 §[2]	
Har fordon stannats eller parkerats i strid mot föreskrifter som avses i 1 §, får *polisman eller sådan trafikövervakare som avses i 2 § lagen (1964:321) om kommunal trafikövervakning meddela parkeringsanmärkning. Sådan* anmärkning skall innehålla uppmaning att inom viss tid betala den fastställda avgiften.	Har fordon stannats eller parkerats i strid mot föreskrifter som avses i 1 §, får *parkeringsanmärkning meddelas av en polisman eller av en sådan parkeringsvakt som avses i lagen (1986:000) om kommunal parkeringsövervakning. En sådan* anmärkning skall innehålla *en* uppmaning att inom *en* viss tid betala den fastställda avgiften.

Anmärkningen överlämnas till fordonets förare eller ägare eller fästes på fordonet.

En ny parkeringsanmärkning får meddelas för varje påbörjat kalenderdygn som överträdelsen pågår. Minst sex timmar måste dock förflyta från det att en parkeringsanmärkning meddelats till dess att en ny får meddelas. Högst fem parkeringsanmärkningar får meddelas för samma överträdelse.

Att en polisman under vissa omständigheter får låta bli att meddela en parkeringsanmärkning framgår av polislagen (1984:387). Även en parkeringsvakt får låta bli att meddela en parkeringsanmärkning, nämligen om överträdelsen med hänsyn till omständigheterna i fallet framstår som obetydlig.

16 §

Har en parkeringsanmärkning meddelats i en kommun som svarar för *trafikövervakning enligt lagen (1964:321) om kommunal trafikövervakning* tillfaller felparkeringsavgiften kommunen.

Vid utbetalning till en kommun av betalda felparkeringsavgifter *avdrages statsverkets* kostnader med belopp som fastställs av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer. Om avgiften har höjts en-

När en parkeringsanmärkning *har* meddelats i en kommun som *själv* svarar för *övervakningen enligt lagen (1986:000) om kommunal parkeringsövervakning*, tillfaller felparkeringsavgiften kommunen.

Vid utbetalning till en kommun av betalda felparkeringsavgifter *skall statens* kostnader *dras av* med *ett* belopp som fastställs av regeringen eller *den* myndighet som regeringen bestämmer. Om avgiften

[1] Lagen omtryckt 1981: 142.
[2] Senaste lydelse 1984: 319.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
ligt 6 § andra stycket skall dessutom hälften av det belopp som svarar mot höjningen tillfalla *statsverket*.	har höjts enligt 6 § andra stycket, skall dessutom hälften av det belopp som svarar mot höjningen tillfalla *staten*.
I *annat* fall tillfaller avgiften *statsverket*.	I *andra* fall *än som avses i första stycket* tillfaller avgiften *staten*.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1987.